

N:o 242.

Af herr **Lindhagen m. fl.**, i anledning af *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om inskränkning i rätten att erhålla ägostyckning.*

Med anledning af Kungl. Maj:ts proposition n:o 128 om inskränkning i rätten att erhålla ägostyckning bör norrlandskommitténs utförligare och i åtskilliga punkter därifrån afvikande förslag samtidigt komma under Riksdagens bedömande; och hemställes därför med anslutning till nämnda förslag jämte ett i en reservation förordadt tillägg till 8 §,

att Riksdagen ville för sin del antaga följande:

Lag

innefattande

vissa bestämmelser om ägostyckning inom Gäfleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län.

I afseende å ägostyckning inom Gäfleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län å hemman, därå finnes inägojord, stadgas, som följer:

1 §.

Vid ägostyckning må hemmanets inägojord ej läggas till olika lotter på sådant sätt, att hemmanets jordbruk därigenom lider väsentlig skada.

Med inägojord enligt denna lag förstås tomt, åker och äng. Till äng skall dock ej räknas slättermyr eller kärräng, som i anseende till läge eller beskaffenhet är af mindre värde.

2 §.

Hvarje hemmanslott, som erhåller inägojord, skall därutöfver tilläggas husbehofsskog, odlingsmark och mulbete på sätt i 3, 4 och 5 §§ föreskrifves.

3 §.

Såsom husbehofsskog skall afsättas: *inom* Norrbottens och Västerbottens lappmarker ofvan odlingsgränsen samt Frostvikens, Hotagens, Offerdals, Kalls, Åre, Undersåkers, Storsjö, Tännäs, Hede, Vemdalens, Klöfsjö, Linsells och Lillherrdals socknar i Jämtlands län minst 50 hektar; *inom* öfriga delar af Norrbottens och Västerbottens län, Tåsjö socken i Västernorrlands län samt Alanäsets, Ströms, Laxsjö, Gåxsjö, Föllinge, Alsens, Mörsils, Mattmars, Hallens, Marby, Ovikens, Myssjö, Bergs, Åsarnes, Rätans och Svegs socknar i Jämtlands län minst 40 hektar; *inom* öfriga delar af Västernorrlands och Jämtlands län samt Los och Ramsjö socknar i Gäfleborgs län minst 27 hektar, och *inom* öfriga delar af Gäfleborgs län minst 20 hektar medelgod skogsmark, oberäknadt inom dessa områden fallande för skogsbörd oduglig mark, samt, där skogsmarken är af sämre beskaffenhet, ett i förhållande därefter ökad område. Styckas inägojorden till olika hemmanslotter och lämnar ej hemmanets skogsmark tillgång till husbehofsskog på sätt nu är sagdt, varde skogstilldelningen därefter jämkad.

Är virkesförrådet å afsatt skogsområde så anlitadt, att ur skogen ej genast kan årligen uttagas ett virkesbelopp, motsvarande hvad den skogsareal, som bort minst tilldelas såsom husbehofsskog, beräknas kunna under uthålligt bruk afkasta, skall hemmanslotten tilläggas rättighet att under erforderlig tid fylla bristen efter utsyning å hemmanets öfriga skog, i den mån densamma med iakttagande af hvad ofvan stadgats därtill lämnar tillgång.

4 §.

Till hemmanslott, som erhåller inägojord, skall ock läggas den för odling tjänliga mark, som lämpligen kan med hemmanslotten förenas.

5 §.

Därest å hemmanslott saknas erforderligt bete för de hästar och nötkreatur, som kunna vinterfödas å densamma, skall rätt till sådant bete förbehållas hemmanslotten å hemmanets öfriga skog eller utmark eller den del däraf, som lämpligen kan anvisas för ändamålet.

6 §.

Rätt till skogsfång eller mulbete, som enligt 3 och 5 §§ förbehålles hemmanslott på annan hemmanslots mark, skall såsom servitut hvila på den senare fastigheten.

Aftal, att rätt till skogsfång skall före den bestämda tiden upphöra, vare utan verkan. Ej heller må aftal, hvarigenom fastställd rätt till bete upphäves, med laga verkan ingås förr än minst 50 år förflutit, efter det ägostyckningen ägt rum och fastigheterna erhållit olika ägare: dock att sådant aftal skall vara utan verkan gent emot ny ägare af den till betet berättigade hemmanslotten, där ej aftalet blifvit anmaldt hos ägodelningsrättens ordförande, hvilken det i anledning däraf åligger att föra protokoll och göra anteckning uti den i 137 § skiftesstadgan omförmälde dagbok på sätt om ägostyckningsförrättning finnes föreskrifvet.

Ägare af hemmanslott, hvarå annan hemmanslott förbehållits betesrätt, vare berättigad att efter förloppet af den tid, hvarom ofvan sägs, påfordra betesrättens aflösning. Sådan aflösning må dock ej beviljas, där ej den skada, som genom betet åstadkommes, pröfvas väsentligen öfverstiga betets nytta för den därtill berättigade hemmanslotten. Aflösningen skall ske i penningar med tjugu gånger det belopp, hvartill betesrättens årliga värde vid tiden för aflösningen kan skäligen uppskattas. För anhängiggörande och pröfning af fråga om betesrätts aflösning lände i tillämpliga delar till efterrättelse den ordning, som för ägostyckningsförrättning finnes stadgad.

7 §.

Inägojorden, husbehofsskogen och odlingsmarken böra, så vidt ske kan, läggas i ett sammanhang; och må i hvarje fall antalet skiften, som enligt gällande föreskrift får vid ägostyckning läggas till en hemmanslott, ej öfverskridas i annan händelse än då sådant finnes erforderligt för ett rätt iakttagande af denna lags bestämmelser.

8 §.

Vid ägostyckning enligt denna lag skall landtmätaren biträdas af gode män.

Konungens befallningshafvande må ock förordna lämplig person att i afseende å förrättningen bevaka talan till betryggande af lagens rätta tillämpning.

Vederbörande jägmästare, kronofogde och länsman samt kommunalnämndens och kommunalstämmans ordförande ega jämväl rätt att vid förrättningen föra det allmännas talan, så ock att densamma genom besvär fullfölja. De skola underrättas om förrättningar genom särskilda kallelsebref, hvilka landtmätaren skall afsända till dem med posten så tidigt, att kallelserna må kunna komma dem tillhanda minst fjorton dagar före förrättningen.

Protokollet öfver förrättningen med tillhörande beskrifning och karta skall upptaga sådana upplysningar i afseende å förrättningen, att nödig ledning däraf erhålles för bedömande af dess öfverensstämmelse med denna lags föreskrifter.

9 §.

Erfordras för bildande af egnahemssamhällen, industriell anläggning eller annat dylikt ändamål, att hemman styckas i annan ordning än denna lag föreskrifver, må Konungens befallningshafvande därtill lämna tillstånd.

10 §.

I de hänseenden, hvarom i denna lag ej meddelas särskilda föreskrifter, skall lagen om hemmansklyfning, ägostyckning och jordafsöndring den 27 juni 1896 äga tillämpning.

Denna lag träder genast i kraft, dock skola ägostyckningsförrättningar, med afseende på hvilka förordnanden för landtmätare redan utfärdats, i enlighet med hitintills gällande lag fullföljas.

Stockholm den 17 april 1909.

Carl Lindhagen.

Ad. Wiklund.

J. Bromée.

G. Kronlund.